

**ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย***
**The Efficiency of Educational Management
of Subdistrict Administration Organization in Thailand**

วาสนา เจริญสอน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (2) เปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงาน (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (4) เพื่อนำเสนอแนวการบริหารรัฐกิจที่ส่งเสริมการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษารองคํการบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย จำนวน 396 อบต. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านการบริหารด้านภาวะผู้นำ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านเทคนิคการบริหาร ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This survey research aims to: study the level of efficiency in the education management of the Subdistrict Administration Organization; compare the level of efficiency according to gender, age, education level, position, and work experience; determine the factors affecting such efficiency; and to

---

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: wassana@hotmail.com

^{*}เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2552

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. จรัสพงศ์ คลังกรณ์

propose guidelines to improve the education management of Subdistrict Administration Organization in Thailand. Questionnaires were used to collect data from 396 chief executives, senior deputies and academic staff members of the Subdistrict Administration Organization in Thailand. The statistics used in the data analysis include average, standard deviation, and regression analysis. Findings show that: the level of efficiency in the education management of the Sub-District Administration Organization in Thailand has been at a high level; the factors affecting the efficiency of education management include staff education level, leadership strategic planning, administrative technique, human resource management, educational resource management, educational technology frame, and local wisdom.

Keywords: efficiency, educational management, sub-district administration organization

ความนำ

การศึกษา (education) เป็นกระบวนการอบรมขัดเกลาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้มีความเจริญทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา รวมทั้งการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะต่อการทำหน้าที่สมาชิกที่ดีของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น การศึกษาควบคู่ไปกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ศาสนา ความรัก ความศรัทธา และวัฒนธรรมประเพณี ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพสังคมและประเทศชาติ

ประเด็นสำคัญประการหนึ่ง ที่ถือเป็นปัญหาของการปฏิรูปการศึกษาในสังคมไทย เพราะการศึกษา สอนให้ผู้เรียนรู้ มากกว่าการ สอนให้ผู้เรียนจำ มากกว่า คิด สอนให้ผู้เรียนเป็นผู้ผลิต น้อยกว่าเป็นผู้บริโภค การศึกษาให้ความสำคัญกับ วัตถุนิยม มากกว่า ทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตอย่างสมวัย ไม่ห่างไกลจากบริบทของสังคมไทย (จริงจัง ตามพ่อ, 2552)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นกลไกหลักการจัดการศึกษาทุกระดับ ในช่วงห้า ถึง สิบปี ที่ผ่านมา ซึ่งการให้ความสำคัญในด้านการศึกษาถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับทุกประเทศ สำหรับในประเทศที่พัฒนาแล้วล้วนแต่เป็นประเทศที่มีประชาชนได้รับการพัฒนาทางการศึกษาที่ดีมาก่อนแล้วค่อยมุ่งพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป เหตุนี้เองทำให้ทุกภาคส่วนก็เริ่มมีความตระหนักให้ความ

สำคัญมากขึ้น และปรากฏภาพความชัดเจนขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรหน่วยงานต่างๆ ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และพัฒนาทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนทุก ๆ ฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งสาระและหลักการดังกล่าวล้วนแล้วมีการระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติทั้งสิ้น ปัจจุบันชุมชนท้องถิ่นสมควรที่จะมีสิทธิกำหนด และควบคุมทิศทางการพัฒนาคุณภาพคนชีวิตส่วนหนึ่งที่มาจากระบบการเรียนรู้ การสร้างระบบการศึกษาที่เริ่มจากชุมชนท้องถิ่นเองเป็นจุดศูนย์กลาง มุ่งปลูกฝังภูมิปัญญา และวิชาชีพแก่บุคลากรผู้จะไม่ละทิ้งถิ่นหลังผ่านกระบวนการผลิตออกมา ขณะเดียวกันสามารถเชื่อมสัมพันธ์ความรู้ และความสามารถกับวิถีสังคมนอกชุมชนของตนได้ในวงกว้าง ปัญหาใดๆ ที่ปรากฏในสังคมล้วนคลี่คลายได้ด้วยการศึกษาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไข ฉะนั้น การปฏิรูปการศึกษาในรอบที่ 2 จึงต้องเริ่มต้นจากสมาชิกชุมชน และตัวผู้ไฟ การศึกษาร่วมกัน แบบวิถีชีวิตในชุมชน อีกทั้ง มุ่งปลูกฝังจริยธรรมในการสร้างภูมิอดกลั้นต่อความแตกต่าง เพื่อให้ผลผลิตการศึกษาจากท้องถิ่น สามารถเชื่อมประสานได้

อย่างราบรื่นกับระบบสังคมภายนอก ทั้งระดับภาค ระดับประเทศ และสากล

อนึ่งสภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมามีปัญหา (แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น ระยะ 3 ปี พ.ศ.2552 -2554)

1. สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีมาตรฐานด้านปัจจัยอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ในขณะที่มาตรฐานผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปัจจัยที่ใช้ในการจัดการศึกษา สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหรือโอนโรงเรียน ทั้งที่ยังไม่มีกอง/ส่วนการศึกษา ขาดระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่ดี ทำให้มาตรฐานการบริหารจัดการด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างต่ำ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

เมื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจุดแข็งด้านทรัพยากรในการจัดการศึกษา กล่าวคือ มีรายได้ และทรัพยากรทางการศึกษาค่อนข้างพอเพียงกับการจัดการศึกษา และมีความเป็นอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการ มีจุดอ่อน ด้านบุคลากร กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา และอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้เกิดเผด็จการได้ง่าย

รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ที่ถือเป็นองค์กรหน่วยย่อยขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนและกระจายไปในทุกภูมิภาคของสังคมไทยในการบริหารองค์กรท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องอาศัยหลัก การบริหารรัฐกิจซึ่งเป็นศาสตร์ที่ผสมผสาน เป็นสาขาที่เพิ่มมาจากวิชารัฐศาสตร์ ทำให้การบริหารรัฐกิจมีมิติของความเป็นการเมืองอยู่ด้วย Kettl and Milward (1996) กล่าวว่า การบริหารรัฐกิจดั้งเดิมได้รับอิทธิพลจากกฎหมายตัวแทนของประชาชนผลิตกฎหมายแล้วโอนความรับผิดชอบให้กับข้าราชการมืออาชีพเพื่อใช้อำนาจอย่างเหมาะสม ข้าราชการที่ได้สร้างเครื่องมือและทรัพยากรจะต้องดำเนินตามกฎหมายอย่างมีมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นการสร้างผลการจัดการที่ดีและตรวจสอบได้ รวมถึงให้บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน (พิบูลอิทธิทธิรณวงศ์, 2549)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ความพร้อม และการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ที่ผ่านมา (รัฐศาสตร์ปริทัศน์, 2543) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ มีความต้องการและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาด้วยตนเองเพื่อความเหมาะสม และสามารถตอบสนองความต้องการให้กับประชาชนในท้องถิ่น ตามศักยภาพของตน แต่ในการบริหารจัดการศึกษามีปัญหาในด้านการความพร้อมบุคลากรที่รับผิดชอบงานการศึกษา งานวิชาการ งบประมาณในการบริหารจัดการ การบริหารทั่วไป ซึ่งส่วนมากเป็นการศึกษาวิจัยบนพื้นฐานแนวคิดการบริหารจัดการศึกษา ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นแนวการจัดการศึกษา ในส่วนของการนำแนวคิดการบริหารรัฐกิจ ซึ่งการบริหารรัฐกิจเป็นศาสตร์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับ (1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (2) การวางแผนกลยุทธ์ (3) เทคนิคการบริหาร (4) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (5) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (6) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา และ (7) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ที่สามารถนำมาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาตามข้อจำกัดขององค์กรบริหารส่วนตำบล ทุกภูมิภาคในประเทศไทย

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัย

สนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารการจัดการการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหรือวิธีการตามแนวการบริหารรัฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในประเทศไทย ตามปัจจัยหรือองค์ประกอบการบริหารจัดการ ดังนี้ คือ (1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (2) การวางแผนกลยุทธ์ (3) เทคนิคการบริหาร (4) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (5) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (6) เทคโนโลยีทางการศึกษา และ (7) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และข้อจำกัดด้าน ขนาด งบประมาณและความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละภูมิภาคด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ นำแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการให้บริการประชาชนอย่างเหมาะสมเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดรัฐกิจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยด้านภูมิหลัง ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. เพศ
2. อายุ
3. วุฒิการศึกษา
4. ตำแหน่ง
5. ประสบการณ์การทำงาน

ปัจจัยการบริหารจัดการการศึกษา

1. ด้านภาวะผู้นำ
2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์
3. ด้านเทคนิคการบริหาร
4. ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์
5. การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
6. เทคโนโลยีทางการศึกษา
7. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา

ตัวแปรตาม

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

1. ด้านงบประมาณ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านการควบคุมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
4. ด้านครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์
5. ด้านอาคารสถานที่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบวัดครั้งเดียว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วน ตำบลตัวแปรอิสระได้จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีและการสัมภาษณ์กับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตัวแปรตามได้จากอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ. การปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยภายที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ 7 ตัวได้แก่ (1) ด้านภาวะผู้นำ (2) ด้านการวางแผน

กลยุทธ์ (3) ด้านเทคนิคการบริหาร (4)ด้านการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ (5) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (6) เทคโนโลยีทางการศึกษา และ(7)การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา ตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ด้านคือ ประกอบด้วย (1) ด้านงบประมาณ (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านการควบคุมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (4) ด้านครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ และ (5) ด้านอาคารสถานที่

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษา

การวิจัยนี้ มีการปรับใช้หลักการบริหารจัดการองค์การ POCCC ของ Henri Fayol หลักการบริหารจัดการ POSCORB ของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick, Frederic W. Taylor, 7'S ของ Mckinsey เซอร์โตรีท Simon (1971, pp. 180-181) (Michael Harris, 1997, p. 306), Pece, et. al. (1999, pp. 8-9), (Certo, 2000, p. 9)

รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพประสิทธิผล การกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่น ประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำ การทรัพยากรมนุษย์ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจัดการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 6,157 อบต. (ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2551) ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มวิจัยทั่วประเทศ คือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาค อีสานและภาคกลาง รวม 22 จังหวัด ๆ ละ 6 อำเภอ ๆ ละ 3 อบต. จำนวนทั้งหมด 396 องค์การบริหารส่วนตำบล เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจาก อบต. ละ 3 ฉบับ คือ เก็บข้อมูลจากนายกอบต. ปลัด และนักวิชาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1,188 ฉบับ

ขอบเขตเนื้อหาการศึกษาวิจัย คือ

ปัจจัยในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามแนวการบริหารรัฐกิจ อันได้แก่ ปัจจัย

ด้านภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ เทคนิคการบริหาร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการควบคุมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ด้านครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคาร สถานที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ วิเคราะห์ข้อมูลพรรณนา บรรยายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด และใช้สถิติ เปรียบเทียบวิเคราะห์ข้อมูล ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประชากร ใช้สถิติ วิเคราะห์การถดถอย ที่ส่งผลกระทบของตัวแปรอิสระที่ต่อตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

จากการวิจัยประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วน ตำบล ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ พบว่า

1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยในภาพรวมอยู่ในระดับ มีประสิทธิภาพมาก
2. ปัจจัยด้านภูมิหลัง ด้านวุฒิการศึกษาของผู้บริหารองค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย ตามแนวคิดรัฐกิจทั้ง 7 ด้าน มีระดับประสิทธิภาพ ดังนี้ คือ
  - 3.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพมาก
  - 3.2 ปัจจัยด้านการวางแผนกลยุทธ์ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การ

บริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพปานกลาง

3.3 ปัจจัยด้านเทคนิคการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพปานกลาง

3.4 ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพปานกลาง

3.5 ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพปานกลาง

3.6 ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพปานกลาง

3.7 ปัจจัยด้านการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพปานกลาง

ปัจจัยทางด้านภูมิหลังที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา พบมีหนึ่งตัวแปรได้แก่ 1. ด้านการศึกษา และปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษามี 7 ตัวแปร ตัวแปรที่ 1 ได้แก่ ปัจจัยในการจัดการศึกษา ด้านภาวะผู้นำ และดัชนีที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ คือความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจ หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาของอบต.รองลงมาคือ คุณลักษณะผู้นำที่มีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของ อบต.อย่างต่อเนื่อง ตัวแปรที่ 2 ได้แก่ ปัจจัยในการจัดการศึกษา ด้านแผนกลยุทธ์ ดัชนีที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านแผนกลยุทธ์คือการกำหนดแผนการเผยแพร่นโยบาย แนวคิด และแนวทางในการจัดการศึกษาเชิงรุก และนำลงสู่การปฏิบัติสู่สาธารณชนของอบต. รองลงมาคือ อบต.ต้องมี

การกำหนดดัชนีการวัดผลผลิต และ ผลลัพธ์ที่ได้จากการบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ตัวแปรที่ 3 ได้แก่ ด้านเทคนิคการบริหาร ดัชนีที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านเทคนิคการบริหาร คือการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์กำหนด รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ผลการจัดการศึกษาในรอบปี ต่อชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรที่ 4 ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ดัชนีที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือการจัดประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการจัดการศึกษาระหว่างบุคลากรทางการศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานการศึกษาอื่น รองลงมาคือ การกำหนดแนวทางการประเมินมาตรฐานการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาของอบต.อย่าง ตัวแปรที่ 5 ได้แก่ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาดัชนีที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือการวิเคราะห์ ประเมินประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา รองลงมาคือ การติดตาม ตรวจสอบการบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตัวแปรที่ 6 ได้แก่ การบริหารเทคโนโลยีทางการศึกษาดัชนีที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การวิเคราะห์ ประเมินประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา รองลงมาคือ การติดตาม ตรวจสอบการบริหารเทคโนโลยีทางการศึกษา และตัวแปรที่ 7 ได้แก่ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อศึกษาดัชนีที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การวิเคราะห์ ประเมินประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา รองลงมาคือ การติดตาม ตรวจสอบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อการศึกษา

4. แนวทางการในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามแนวการบริหารรัฐกิจ

การสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ร่วมกับการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับ นักวิชาการศึกษา ปลัด นายกองค้การบริหารส่วนตำบล เจ้าพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ท้องถิ่นจังหวัด และ ผู้อำนวยการสำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (14 ท่าน) สรุปแนวทางในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบล (อปต.) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ ภาวะผู้นำ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เทคนิคการบริหาร แผนกลยุทธ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยสำคัญที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาของอปต. ได้อย่างสำคัญ คือการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย อปต.ต้องมีการวางแผนในการพัฒนาครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง สร้างเสริมความตระหนักในการดูแลครูผู้ดูแลเด็กของ อปต. เช่น ต้องสร้างความมั่นใจ ความเป็นธรรม ส่งเสริมเรียนต่อ การอบรมศึกษาดูงาน ตามความเหมาะสมและแนวทางสำคัญของการจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบลในอนาคต ต้องให้ความสำคัญกับการให้ความสำคัญ ความร่วมมือระหว่างองค์กรกับหน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่ ที่แท้จริง แนวทางการกระตุ้นของผู้บริหารเกิดความสนใจในการให้ความสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบลที่มีอยู่ในภูมิภาค อปต.ควรมีการประสานงานกับสถานศึกษาในเขตบริการ เพื่อร่วมมือหาแนวทางในการจัดการศึกษาเสริมเติมเต็มด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่นร่วมกัน ซึ่งในการสัมภาษณ์ รับฟังความเห็นจากผู้นำ ผู้บริหาร อปต.มีความเห็นตรงกันว่า การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสังกัดกระทรวง

มหาดไทย และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มิใช่เป็นแข่งขัน หรือเป็นส่วนแบ่งการตลาดเหมือนภาคธุรกิจที่มีคำว่ากำไร ขาดทุน แต่ในการจัดการศึกษาของทั้งสองกระทรวงมีจุดมุ่งหมายตรงกันคือ คุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดของพี่น้องประชาชน และลูกหลานของเราทุกคนท้ายที่สุดก็คือ การพัฒนาสังคมไทยของเราให้มีความมั่นคง เจริญก้าวหน้า ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากสังคมต้องมีคนคุณภาพ คนคุณภาพย่อมมีแนวคิด การปฏิบัติที่นำไปสู่สังคมคุณภาพต่อไป

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบลในประเทศไทย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนตำบลในประเทศไทย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบล มีประสิทธิภาพ ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการควบคุมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ด้านครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ ซึ่งอยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบล ในประเทศไทย หลังปี พ.ศ. 2550 ซึ่งภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้แก่ การจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ การจัดส่งเสริมกีฬานันทนาการ กิจกรรมเยาวชนตลอดทั้งการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ จากผู้บริหารองค์กร (นายกอบต. ปลัดองค์กรปกครองส่วนตำบล รวมทั้งนักวิชาการศึกษาอปต.) โดยเฉพาะนายกองค์กรปกครองส่วนตำบลในปัจจุบันเห็นความสำคัญและให้ความสนใจเรื่องการจัดการศึกษาในท้องถิ่นที่ถือเป็นพันธกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือไม่ค่อยไปกว่า

การพัฒนาสาธารณูปโภค บัณฑิตยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต ด้านอื่น ทั้งนี้เพราะเด็กและเยาวชนเป็นพลังสำคัญของ ท้องถิ่นสืบไปในอนาคต อีกทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพภาวะ ผู้นำแนวใหม่ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความสำคัญกับการ พัฒนาผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันโดย ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศในการสนับสนุน การศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ปริญญาโทของบุคลากร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจากการศึกษาของ จารุวัตร กลิ่นอยู่ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่าบุคลากรของ องค์กรปกครองส่วนตำบล ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ มีความก้าวหน้าในการทำงาน การได้รับการ ยอมรับนับถือ มีประสิทธิภาพในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน คือ วุฒิการศึกษาและ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาธิต แก้วรากมุก (2546) พบว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนตำบลได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสารในระดับสูง ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง ในด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต.อยู่ใน ระดับมีความรู้มาก และมี ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับประสิทธิภาพสูง และเป็นไปตาม ความเห็นของผู้อำนวยการสำนักประสานและพัฒนาการ จัดการศึกษาท้องถิ่น (นายธำนิทร์ ธีรธงชัย) ที่ให้ความเห็น เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมของกรมการปกครองส่วน ท้องถิ่นเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดย ร่วมมือสถาบันอุดมศึกษาในการอบรม พัฒนาให้ความรู้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา (2550-2552) ซึ่งทำให้ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน ตำบลมีภาพของความสำเร็จเพิ่มขึ้นจากการจัดการศึกษา ในช่วงแรกหลังปี พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นไปตาม สุรพล ทองชาติ (2544) ที่ศึกษาสภาพความพร้อมการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา บัตตานี นราธิวาส พบว่าสภาพความพร้อมการจัดการศึกษาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) จังหวัดยะลา บัตตานี นราธิวาส โดยภาพรวมเห็นว่าสภาพความพร้อมการจัดการศึกษา

อยู่ในระดับปานกลาง และ งานวิจัยของ สาธิต ผลเจริญ (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่า ความพร้อมในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความพร้อมในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ อบต.ชั้น 1 และชั้น 2 อยู่ใน ระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความพร้อมสูง คือ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ มีการ บริหารจัดการงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษา จากการ สัมภาษณ์ แนวทางการบริหารจัดการงบประมาณของ องค์กรปกครองส่วนตำบล ส่วนใหญ่พบว่า ปัจจุบัน องค์กร บริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการจัดการศึกษาตามพันธกิจซึ่งภารกิจจัดการศึกษา ท้องถิ่น ได้แก่ การจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ การจัดส่งเสริม กิจพำนัชนทานการ กิจกรรมเยาวชนตลอดทั้งการดำเนินงาน ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์อันจักเกิด แก่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งในการให้ความเห็น ของนายกองค์กรปกครองส่วนตำบล (นายทวีป จูม่น นายบุญแทน นายมวน และ นายวุฒิ ไตสมมุติ) สอดคล้องกับ การวิจัยของ วิญญู สิงหเสม (2541) ที่พบว่า คณะกรรมการ บริหาร สมาชิกและปลัด อบต.ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการจัดทำ งบประมาณถูกต้องตามกระบวนการจัดทำงบประมาณ และ (จากสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักประสานและพัฒนา การจัดการศึกษา) อบต.มีการวางแผน จัดลำดับการบริหาร งบประมาณตามความสำคัญ อบต.ต้องการมีการวางแผน ในการการใช้งบประมาณ โดยพิจารณาลำดับความสำคัญและ หากงบประมาณในการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ ก็สามารถ จัดสรรงบประมาณด้านอื่นมาเสริมงานการศึกษาได้ โดย เริ่มทำจากเล็ก ตามกรอบวงเงินงบประมาณ บางแห่งมี เพียง 6-7 ล้านบาท (ธำนิทร์ ธีรธงชัย, การสัมภาษณ์) จากนโยบาย มาตรการ และปฏิบัติการจัดการศึกษา ของ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาหลายรูปแบบ

งบประมาณเป็นทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็นต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยต้องมีมาตรการการวางแผนการบริหาร ควบคุมงบประมาณตลอดจนการระดมทรัพยากรในชุมชนที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แม้เดิมการบริหารจัดการด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยจะมีปัญหาด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งส่วนใหญ่นำไปใช้ในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการซ่อม สร้าง สาธารณูปโภคต่าง ๆ ซึ่ง สาทิต แก้วรากมุก (2546) พบว่า การบริหารงบประมาณ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และที่ผ่านมามีปัญหาด้านงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้ทำการศึกษา เช่น จำรัส ปัดตานัง (2541) ได้ทำการวิจัยพบ ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอและล่าช้า ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น และสอดคล้องกับวีระพงษ์ เศษบุญ และคณะ (2540) พบว่า งบประมาณที่มีจำกัดเป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้ง สำลี เก็งทอง (2543) พบว่าปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านสาธารณูปโภคมากกว่าด้านการศึกษา และเสนอแนะให้ รัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาให้องค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง สุรพล ทองชาติ (2544) พบว่าปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับสภาพความพร้อมการจัดการศึกษา พบว่า งบประมาณมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่นำไปใช้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอื่น ๆ ไม่ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาโดยตรง

ซึ่งที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคของการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากด้านงบประมาณ พิณสุดา สิริธรรังศรีและสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2541) นอกจากนี้จะขาดอิสระในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งด้าน

แผนงาน การพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการเงิน รายได้ไม่เพียงพอยังคงพึ่งงบประมาณและรายได้จากส่วนกลาง มีความไม่เท่าเทียมกันในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น การบริหารงานขาดความคล่องตัว

แต่ในปัจจุบันหลังปีพ.ศ. 2550 พื้นที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนา ปรับปรุงด้านถนน คูคลอง ตลอดจนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำให้งบประมาณที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้และส่วนกลางสนับสนุนมาให้ได้บริหารจัดการไปในเรื่องของการจัดการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนส่งผลต่อคุณภาพสังคมไทย มากขึ้นและส่งผลต่อด้านประสิทธิภาพด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับดีขึ้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ในเรื่องของประสิทธิภาพด้านงบประมาณพบว่า อยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านอาคารสถานที่ อบรม มีความการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่เพื่อการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล(2541) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ และวัสดุ อยู่ในระดับมาก รองมาคือ ด้านมาตรฐานการศึกษา ด้านครุภัณฑ์-วัสดุ สอดคล้องกับ โกวิทย์ พวงงาม (2543) สรุปบทบาทหน้าที่ของอบต.ด้านอื่นมีจำนวนมาก จึงทำให้บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ค่อนข้างน้อยในการทำหน้าที่จัดการศึกษา และผลการวิจัยของ จรัส สุวรรณมาลา (2539) ที่พบว่า สมาชิก อบต.ส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ค่อนข้างจำกัด จบการศึกษา ระดับ ป.4-ม.3 ยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารงาน รวมทั้ง ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ (2543) พบว่า บุคลากรของอบต.ขาดความรู้ด้านการจัดการศึกษา ส่งผลต่อความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารการศึกษา ที่ผ่านมามีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีข้อจำกัด

ด้านงบประมาณและสถานที่ในการก่อสร้างอาคารเรียน อาคารเพื่อจัดกิจกรรมทางศึกษาตามพันธกิจซึ่งภารกิจ การจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้แก่ การจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดบริการให้ความรู้ด้าน อาชีพ การจัดส่งเสริมกีฬาันทนาการ กิจกรรมเยาวชน ตลอดจนการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ยังคงต้องใช้สถานที่ของ โรงเรียนและสถานที่ของชุมชนตามความเหมาะสม แต่ ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดสรร งบประมาณเพื่อบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ในการ จัดการศึกษาตามความเหมาะสมข้อเสนอแนะในการบริหาร จัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามแนวการ บริหารรัฐกิจ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วน ตำบล ตามแนวคิดการบริหารรัฐกิจ โดยแยกเป็นภูมิภาค

2. ควรจะศึกษาในเชิงคุณภาพ ในการบริหารจัดการ การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามศักยภาพ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นข้อจำกัดด้านขนาด คือ 1. องค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดใหญ่ 2. องค์การ บริหารส่วนตำบลขนาดกลาง 3. องค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดเล็ก

3. การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของผู้รับ บริการ (ประชาชน) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นความร่วมมือของ ชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. ควรศึกษาความต้องการและทัศนคติของ ประชาชนในการรับบริการด้านการจัดการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบลว่า ควรเป็นการจัดการศึกษา ระดับใด รูปแบบใด เพื่อให้ตรงกับความต้องการของ ท้องถิ่นและเกิดความร่วมมือในการมีส่วนร่วม และพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

6. การศึกษาประสิทธิภาพการจัดศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ของประชาชน ว่ามีความคุ้มค่า ตอบสนอง นโยบายการจัดการ ศึกษาในปัจจุบัน ระดับใด ในเรื่องใด ตลอดจนแนวทางการ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การติดตามการประเมินผล ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

จากการเสนอแนะครั้งนี้ผู้วิจัย ได้นำเสนอภาพรวม ของประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาของ องค์การ บริหารส่วนตำบล(อบต.)ทั่วประเทศ ถ้าจะนำไปใช้ควร จะ ศึกษาและทดลองนำไปใช้และปรับปรุงการบริหารจัดการ ของแต่ละท้องถิ่นตามบริบทของท้องถิ่นนั้นๆ และควร มีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของ ยุคสมัยด้วย

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2544). *การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2539). *สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล: ศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคตในงานวิจัยทางการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยทางการศึกษา, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- จริงจิ่ง ตามพ่อ. (2552, เมษายน). นัยปก: ล้มเหลวเพราะการศึกษา. *หนังสือพิมพ์เราคิดอะไร*, ฉบับที่ 225.
- จารุวัตร กลิ่นอยู่. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย*. ภาคนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จรัส ปัตตานัง. (2541). *การศึกษาการปฏิรูปงานด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. ต่อการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา*. ราชบุรี: สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของผู้สำเร็จหลักสูตรอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล. (2541). *ศักยภาพของ อบต. ในการดำเนินงานจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เขตการศึกษา 9*. อุตรธานี: สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9.
- พิกุล อธิธิรัญวงศ์. (2549). *การบริหารรัฐกิจทบทวนตัวเอง*. *รัฐศาสตร์ปริทัศน์*, 41(1) (ก.ค.-ธ.ค.), 123-135.
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2541). *รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ: ประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิญญู สิงหเสม. (2541). *กระบวนการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองยะลา*. เอกสารเชิงวิชาการประกอบการเรียน ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, เอกสารอัดสำเนา.
- วีระพงษ์ เดชบุญ และคณะ. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตการศึกษา 10*. อุบลราชธานี: สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 10.
- สาธิต แก้วรากมุก. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณี อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย*. ภาคนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สาธิต ผลเจริญ. (2545). *การศึกษาปัจจัยเงื่อนไขและการนำเสนอแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำลี เก็งทอง. (2543). *การศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตการศึกษา 5*
- สุรพล ทองชาติ. (2544). *การศึกษาสภาพความพร้อมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา*. ปัตตานี นราธิวาส. ยะลา: สำนักพัฒนา การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2.

- Certo, S. C. (2000). *การจัดการสมัยใหม่*. แปลจากเรื่อง Modern management (พัชนี นนทศักดิ์ และปิยะพันธ์ ปิงเมือง, แปล). กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- Fayol, H. (1949). *General and Industrial Management*. London: Sir Lssac Pitman.
- Gulick., L. & Urwick, L. (1936). *Papers on the Science of administration*. New York: Institute of Public Administration Columbia University.
- Kettl, D. F. & Milward, H. B. (1996). *The state of public management*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- M. Harris. (1997). L-functions and periods of polarized regular motives, *J. Reine Angew. Math.*, 483, 75-161.
- Simon, H. A. (1971). *Designing organizations for an information-rich world*, in Martin Greenberger, *Computers, Communication, and the public interest*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins Press.